

SZARKA LÁSZLÓ

Hontalan lelkek

Mintha egyre nehezebben búcsúznék a gyorsan múltó nyaraktól. Persze alighanem mindannyian szívesen hosszabbítanánk meg a denevérsuhogásos estéket, látomásos éjszakáinkat. És fiatalodnánk harmatos hajnalokon, fénylő pókhálóra szegezve rosszkedvünket, sérelmeinket. Marasztaljuk hát a napot, a lángsugarút, mint rövid időre betérő, szívünkhöz közeli vendéget.

A nyár a kegyelem ideje, kegyelmi idő. Mintha testi-lelki nyavalyáink is gyorsabban gyógyulnának, ha reggelente ezer alma borítja a kerti utakat, és trópusi színek, hangok, ízek kápráztatják érzékeinket.

Mindennek ára van. Az íróasztalon a naptárban nem csökkentek a restanciák. Merthogy a nyártól belevettetésén munkás világunkba, mulasztásainkra hiába remélünk feloldozást. Pedig mennyi „milosztban”, mennyi műgonddal támasztja fel a hajnali napot a Gondviselő. De nincs kegyelem, ha a legnagyobb forráságban is nem görnyedsz naponta a laptop fölé. A nyár eleji tervek, akár az újévi fogadalmak – kéziratok befejezéséről, mulasztott könyvek elolvasásáról, rendrakásról.

Rövidke kerti, vízparti elvonulásaim megint csak arra voltak elégségesek, hogy rádöbbenjek, milyen nehéz az értelmes cselekvés optimális kereteként elképzelt együgyű élet feltételeit nap mint nap megteremteni.

Egy nyilatkozat háttere

Amióta a szlovák kormányváltáshoz köthetően megint megjelentek otthon, Szlovákiában a nacionalista ellentétek, s a nyári uborkaszezonban a média rávetette magát a helyi konfliktusok híreire, amitől beindult egymás hergelése, egyfajta bénultságot érzek. Heteken át adokkapokká fajultak az egymás ellen irányuló események, üzengetések. Itthon egyesek ugyanolyan otrombaságokkal próbáltak válaszolni: a stadionokban szlovákokat gyalázó feliratok, a budapesti szlovák nagykövetség előtti járdát, a pilisi szlovák falvak neveit lefestették... Itt tartunk 2006-ban! Annyi reménykedés, annyi érdemi eszmecsere után. Eszköztelenül az uszítókkal, a békétlenekkel, szélsőségesekkel szemben. Meg a tájékozatlanságában is harsány, oknyomozásra, körültekintésre és elemzésre képtelen médiával szemben. Maradt az értelmiségi összefogás: pedig minden ilyen nyilatkozat meg-

lehetősen meddő műfaj. Mégis emlékeztetni kell a két ország jelenlegi vezetőit felelőségükre: ne a feszültségek szítását tekintsék feladatuknak, hanem a helyzet minél gyorsabb és hathatósabb rendezését.

A kezdeményező intézetek – Teleki László Intézet, Kisebbségkutató Intézet, Szociológiai Intézet – után az Akadémia honlapjára is felkerült a magyarországi értelmiségiek felhívása, amely a magyar–szlovák viszonyt megzavaró etnikai háttérű incidensek elleni tiltakozásnak adott hangot. Pár nap alatt közel kétszáz támogató aláírás érkezett a nyilatkozat szövegéhez.

A magyar turistákat Pozsonyban a nyár elején zaklató szlovák hatóságok otrombaságára a magyarországi közvélemény előbb hitetlenkedve, majd felháborodva reagált. Okkal és joggal, hiszen a tömegturizmus sápszedői hovatovább minden utazásunkat megkeserítik. A kijelölt utakról, az általuk fabrikált szabályoktól eltérni nem lehet. Csak vedd és fizess! Persze, a két ország nyári sajtójának meg a két ország erre szakosodott örökzöld hivatalnokainak, politikusainak sikerült nemzeti ügyé magasztosítaniuk a bornírt városi hivatal ostoba eljárása nyomán meghurcolt turisták esetét. Mindez a magyar közvéleményt ráhangszerelte a szlovákiai kormányváltást követő eseményekre. A szlovákiai magyarok pártját „ellenzéki diétára” ítéltő Robert Fico, a júniusi parlamenti választásokon győztes Smer elnöke, döntésével ismét kormányzati pozíciókhoz juttatta a fennállása óta kérlelhetetlen magyarellenességével tündető Szlovák Nemzeti Pártot. Hasonlóképpen az 1994 és 1998 között regnáló harmadik Mečiar-kormányhoz. A világ azonban Mečiar óta is sokat romlott. Akkoriban a szlovák nemzetiek mögött jórészt azok a régi és új nacionalista erők álltak, akik a dél-szlovákiai magyar többségű és magyar–szlovák vegyes lakosságú félezer település

FELHÍVÁS

a Szlovák és a Magyar Köztársaság kormányához, felelős döntéshozóihoz

Alulírottak, magyarországi szlovák és szlovákiai magyar nemzetiségű polgármesterek megdöbbenne tapasztaljuk, hogy az elmúlt időszakban olyan jelenségek jelentek meg a két nemzet viszonyában, amelyek korábban nem voltak jellemzőek. Ezek mögött olyan erők is állnak, melyeknek egyértelmű érdeke, hogy a két szomszédnépet egymás ellen fordítsák. Nem engedhetünk ennek a kísérletnek. Minden eszközzel szembe kell szállnunk a nacionalista, idegengyűlölő, kirekesztő szövegekkel, áramlatokkal, cselekedetekkel szemben.

Ezért felkérjük a két ország kormányát és felelős döntéshozóit, hogy

1. közös politikai nyilatkozatban ítélik el az elmúlt időszakban megfigyelt jelenségeket, azok előidézőit, és egyértelműen határolódjanak el minden olyan megnyilvánulástól, melyek megmérgezik a két nemzet viszonyát;
2. kezdeményezzék a jelenleginél szigorúbb törvények megalkotását, az ilyen esetek sürgős és határozott kivizsgálását;
3. támogadják egy közös magyar-szlovák megbékélési alap létrehozását, melynek feladata olyan rendezvények, csereakciók, gyermektáborok támogatása, melyek a két nép közeledését, egymás jobb megismerését szolgálják;
4. kezdeményezzék a kisebbségi kultúra elemeinek beépítését a többségi nemzet oktatási anyagába, egymás jobb megismerése, a kölcsönös tolerancia korai kialakításának érdekében;
5. támogadják azt a kezdeményezést, hogy hozzanak létre szlovák-magyar akadémiai vegyes bizottságot, melynek feladata a XIX. századi magyarosítás és a második világháborút követő magyarellenes csehszlovák politika örökségének feltárása, a széles közönsséggel történő megismertetése.

Kérjük, hogy a két ország viszonyát az egyenes beszéd, a kölcsönös tisztelet és az európai normák határozzák meg!

Egyben felajánljuk segítségünket a fentiek megvalósításában való tevékeny közreműködésre.

Pilisésév / Čiv 06.09.2006 2006. szeptember 6.

Az aláírók hitelességet igazolom.

Pilisésév polgármestere

Igy. Horvát Körtve
Ugyasító polgármestere

VÝZVA

k vláde a zodpovedajúcim orgánom Slovenskej a Maďarskej republiky

My, podpredsední, predsední a zástupcovia maďarskej i slovenskej národnosti, občianskeho a firiarskeho hromadného zväzku, sa v podčiarknutej záležitosti stávajú svedkami týchto udalostí, ktoré podľa nás sú za posledných niekoľko rokov vo vzťahoch medzi národmi, ktoré majú spoločnú históriu a kultúru, najmä v posledných rokoch, neobyčajne závažné. Tieto javy majú za následok nielen to, že poškodzujú vzťahy medzi národmi, ale aj to, že ohrozujú spoločnú budúcnosť týchto národov. Preto vyhlasujeme výzvu a vyzývame vlády a zodpovedajúce orgány týchto krajín, aby:

1. spoločne vyhlásili spoločnú deklaráciu, v ktorej jednoznačne a výslovné odsúdia aj takéhoto druhu udalosti, ktoré sú výsledkom diskriminácie a súvisiacich procesov, ktoré sú výsledkom týchto udalostí;
2. iniciovali návrh prísnejších zákonov, ktoré by zabránili vytvoreniu podobných udalostí;
3. podporovali vytvorenie spoločného občianskopolitického akadémického výboru, ktorého úlohou bude odstraňovať a odstraňovať porušovanie a XXL a XLX, ktoré sú výsledkom spoločných dejín;
4. iniciovali spoločný maďarsko-slovenský akadémický výbor, ktorý bude mať za úlohu podporovať vzťahy, vzájomnú úctu, ktoré sú výsledkom spoločných dejín a súvisiacich procesov, ktoré sú výsledkom týchto udalostí;
5. iniciovali reprezentatívny maďarsko-slovenský výbor, ktorého úlohou bude odstraňovať a odstraňovať porušovanie spoločnej budúcnosti týchto národov.

Požiadavme, aby vlády týchto krajín zohľadnili naše výzvy, a vyzývame tiež a všetky zodpovedajúce orgány, aby sa aktívne zapojili do týchto procesov.

Začiatok podpisov: 06.09.2006

Denný list, Bratislava
Magyar Nemzet, Budapest
Slovenský rozhlas, Bratislava
Igy. Horvát Körtve
Ugyasító polgármestere

Aláírók / Signatári:

Magyar Nemzet / Cs	Magyar Nemzet / Cs
Slovenský rozhlas / Bratislava	Brezo Dobro / Bratislava
Magyar Nemzet / Cs	Dobro Dobro / Bratislava
IX. szeptember / Budapest	Václav Karel / Praha - Praha
Magyar Nemzet / Cs	Tibor Dobro / Bratislava
Károlyi Miklós / Budapest	Gyula Madár / Budapest
Pista Mészáros / Zala / Zala	János Tóth / Sáro / Sáro
Dr. Péter / Cs	Miklós / Cs
Ugyasító polgármestere / Cs	Dobro Dobro / Cs
Pista Mészáros / Cs	Miklós / Cs
Dobro Dobro / Cs	Miklós / Cs

Szlovák és magyar nemzetiségű polgármesterek közös felhívása

magyar tannyelvű iskoláit, a magyar nyelvhasználatot szerették volna szigorúan megrendszabályozni. A szlovákiai roma telepekre, békés cigánycsaládokra már többször és több helyen rárontó szlovák skinheadek, neonáci és más rasszista meggyőződésű csoportokhoz tartozó bandák talán úgy gondolták, hogy az új szlovák kormány összetétele számukra is nagyobb mozgásteret biztosít. A szlovákiai cigányok ellen évek óta ismétlődő támadásokat önmagukban még nehéz lett volna új jelenségeként értékelni. A magyar egyetemista lány furcsa története nyomán felpörgött események egy szempontból jókor jöttek. Rávilágítottak annak veszélyére, hogy a más borszínűek, más nyelvűek elleni erőszak könnyen elharapózhat a régió bármely országában. A sajtónyilvánosságot kapott esetek kapcsán látszólag mindenki

tette a maga dolgát: mindkét ország sajtója tudósított, a politikusok nyilatkoztak, a rendőrök vizsgáldták, az értelmiségiek elemeztek, tiltakoztak, a magyarországi ultrák válaszkciókat hajtottak végre, a diplomaták pedig jegyzékeket váltottak. Nyilatkozatunkkal arra próbáltuk felhívni a figyelmet, hogy hiba lenne a magyar-szlovák viszonyban a vajdasági forgatókönyvet megismételni. A magyar sajtó által felkapott „magyarverés” kifejezés pedig nemcsak az egyedi esetek mögötti megaláztatást, fájdalmat takarja el, hanem a tényleges történések okait és összefüggéseit is. Egyszersmind eleve kizárja a helyzet értékeléséhez és megoldásához szükséges higgadtságot. Annak belátását például, hogy pusztán politikai eszközökkel több ok miatt sem lehet az ilyen szélsőséges eseteket kezelni.

Hiszen ami a rendőrségre tartozik, azt aligha vállalhatja magára a sajtó vagy valamelyik politikai párt. A közvélemény megnyugtatóban a kormányzat, a politikai tényezők mellett legalább ugyanolyan fontos az egyházi vezetők, közéleti személyiségek megszólalása.

„Röpülj, lelkem, keresd meg hazámat!”

Babits esztergomi versének híres sorát kölcsönözték az immár ötödik alkalommal rendezett Országos Felvidéki Találkozó mottójául: „Röpülj, lelkem, keresd meg hazámat!” Az egyre látogatottabb rendezvény résztvevői a komáromi Monostori erődben az idén is igen sokfelől verődtek össze. Ebben az évben a szülőföldemen, Mátyusföldön található Felsőszeli, egykori iskolám faluja volt a díszvendég, ahonnan 1947–1948-ban háromszáznál több családot harminchárom magyarországi településen szórtak szét a magyar–csehszlovák lakosságcsere keretében. Helyükre a Dél-Alföldről, jórészt Tótkomlósról érkeztek szlovákok. A találkozón váratlanul anyám leánykori pajtása, a hatvan éve Tótkomlóson élő, alsószeli születésű és gyökerű Pónya Júlia szólított meg, aki Komáromba azért jött el, hogy itt találkozzon a szeli rokonokkal.

A szlovákiai magyar kitelepítettek és deportáltak komáromi találkozóját a Kecskés László Társaság szervezi Nemes Zsuzsa vezetésével. Idén Beer Miklós váci megyés püspök, Itzés János, a dunántúli evangélikus egyházkerület püspöke és Márkus Mihály, a dunántúli református egyházkerület püspöke voltak a rendezvény fővédnökei. A hatvan évvel ezelőtti eseményeket – a lakosságcsere-egyezmény aláírását és végrehajtásának előkészítését, a reszlovakizációt, a párizsi békekonferencia csehszlovák–magyar vitáját – elemző előadásom után a kérdések a Beneš-dekrétumok nyomán elkobzott vagyonokra, az otthonaikból elűződött emberekkel szemben elkövetett politikai mulasztásokra hívták

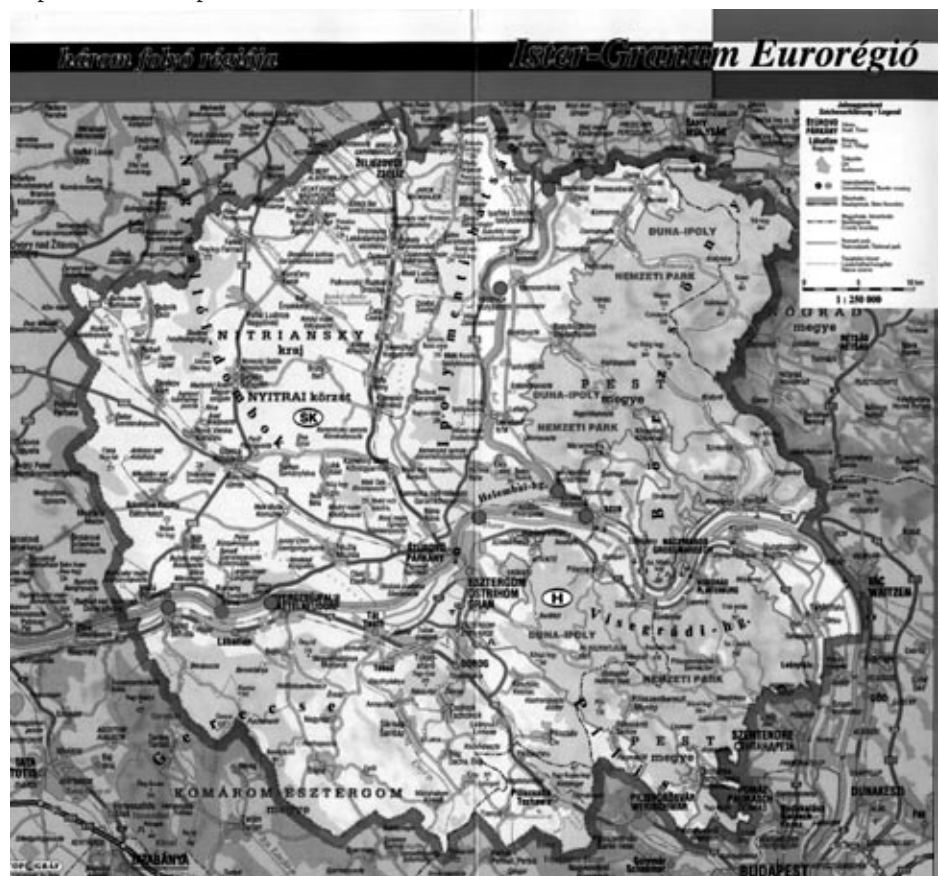
fel a figyelmet.

Lehet-e megbékélni a történelemmel, ha az az embert kisémmizte, hontalanná, földönfutóvá, jöttmentté tette? Ha a megbékélést elősegíteni hivatott politikusok hatvan éve csúrik-csavarják az ügyet, s közben családok, közösségek roppantak össze, generációk távoztak kiengesztelődés nélkül. Mire és meddig várnak még a két ország vezetői, miért nem próbálnak Németország szomszédságpolitikájából tanulva teret nyitni a megbékélésnek?

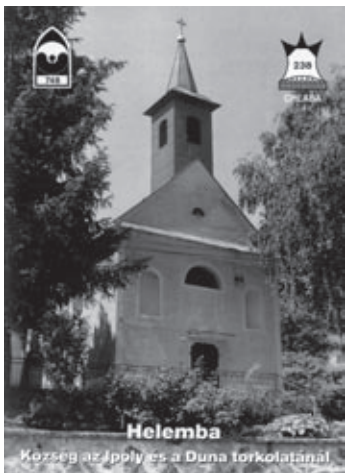
Ister-Granum Eurorégió

Az Ister-Granum Eurorégió 102 településének polgármesterei előtt, Helembán mutattam be az Interreg által támogatott KOMP elnevezésű kulturális, oktatási, közművelődési programunkat. A település a Duna és az Ipoly torkolatánál, földrajzi fekvését tekintve az egyik legcentrálisabb Kárpát-medencei régióban fekszik, közlekedési szempontból viszont, tizenöt évvel a változások után, még mindig zsákfaluként vegetál. Ezzel együtt a változások előjelei már szembetűnőek. Pár hete a faluban megállnak a Nyugati pályaudvarból Párkányig

Az Ister-Granum Eurorégió térképe

közlekedő személyvonatok, és augusztus óta a vasúti Ipoly-hídat határrendészeti ellenőrzés nélkül használhatják az uniós turisták. A KOMP az eurorégió e-pont-

jainak, e-magyar pontjainak és teleházainak bevonásával olyan elektronikus tananyagot kínál fel a többségi és kisebbségi magyaroknak, valamint a szlovákoknak, amellyel a schengeni rendszer bevezetése utáni lehetőségeket a kiegyensúlyozott kétnyelvűségi gyakorlat megteremtése és a helyi kultúrák együttműködése érdekében tudják felhasználni. A KOMP keretén belül az eurorégió roma közösségeinek kulturális és oktatási együttműködési potenciálját is fel szeretnénk használni.

Délután a gyakorlatban is kipróbáltam a határ menti perifériák úthálózatát: a Szalka és Letkés közti határátkelő még teljes személyzettel működik, a kora délutáni órában eltévedt vándorként kezeltek. Az országos átlagnál jóval rosszabb, elhanyagolt utakon a Kemence–Bernecebaráti–Rétság–Galgaguta–Aszód útvonalon négy óra alatt vergődtem el Egerbe, ahol a Századvég Politikai Iskola kisebbségpolitikai kurzusán a magyarországi romapolitika intézményrendszerét és kormányzati programjait elemeztük.

Berlin és Potsdam

A fapados gépek utasellátásának tünetően rossz szervezettsége, a gépek zsúfoltsága mellett az, hogy ki kell oldani a nadrágszíjat a biztonsági ellenőrzés alatt, egyfajta derűs lazításnak tűnik. Lehet, hogy egyszer még az ujjlenyomatvételt is hasonló belenyugvással vesszük tudomásul?

Berlin a XX. századi európai realitások sokrétű metaforája. Az ember röpké két nap alatt, ötévnyi szünet után is azonnal észreveszi, hogy a metaforából még

© Berlin Partner GmbH/FTB - Werbe fotografie

sok minden ott kísért a hatalmas építkezések mögött, a keleti és nyugati városrészek közti különbségekben, távolságokban. A város egybeépülésének legszorgalmasabb statisztái a turisták, belső úttörői pedig láthatóan a városban letelepült bevándorlók, akik egész negyedek arculatát alakítják a maguk ízlése szerint. A *Tageszeitung* szerint a berlini városi tanács éppen ottjártunkkor vitatott meg egy anyagot arról, melyik irányt kellene választani a bevándorlók letelepítésében: tovább erősíteni az etnikai negyedek kialakulásának spontán folyamatát, vagy tíz százalékban megállapítani a nem német lakosság maximális arányát, ezzel biztosítva a kívánatos kulturális, nyelvi érintkezést és keveredést.

Utcarészlet az Unter den Lindenen

Szarka László és Módos Péter az 1933-as könyvégetés helyén, a mai Humboldt Egyetem előtt emelt szobornál

Szövetségi Köztársaság Történelmének Háza rendezte, s a berlini helyszín többszöri meghosszabbítása után, ezekben a hónapokban Lipcsében látható. A kiállítás kapcsán megjelent kötet címlapján a három címszót egybefűző HEIMAT (haza) fogalma jelzi a XX. századi kényszermigrációk egyik kulcskérdését. Emberi, politikai, nyelvi és más jogaink között van-e, s ha igen, hol a helye a hazához, szülőföldhöz való jognak?

Az Elűzések Elleni Központ Alapítvány és annak vezetője, Erika Steinbach, a szövetségi parlament emberjogi bizottságának és az Elűzöttek Szövetségének elnöke volt a kezdeményezője az előbbi múzeummal szemben, a Kronprinzenpalais-ban augusztus 11-én nyílt másik kiállításnak. *Kikényszerített utak. Menekülés és elűzés a XX. századi Európában* címmel a rendezők hármas célt tűztek ki maguk elé. Az 1915–1916. évi örmény genocídiumtól kezdve a bosznia-hercegovinai etnikai tisztogatásokig terjedően átfogó képet kívántak adni a nyelvi, vallási, nemzeti okok miatt végrehajtott üldözésekről. Emellett dokumentálni kívánták az érintett népcsoportok ember-, anyagi és kulturális veszteségeit. S végül a

A *Kikényszerített utak* című kiállítás meghívója

Az Unter den Linden múzeumaiban egymást követően két kiállítás is foglalkozik az elűzött nemzetek, köztük természetesen kiemelten a 12-14 millióra becsült elüldözött kelet-európai németeknek a történetével. A második világháború alatt és a háború befejezését követően szülőföldjük elhagyására kényszerítettek történetével. A *Flucht, Vertreibung, Integration* (Menekülés, elűzés, integráció) című kiállítást a Németországi

kényszermigrációk természetrajzát érzékeltető összegző tablók segítségével mindenfajta kényszerű telepítés, lakosságcsere és etnikai átrendezés embertelenségére kívánták felhívni a figyelmet.

A Günter Grass utolsó előtti és mostani regénye, illetve az elüldözött európai népek központi múzeumának terve kapcsán hatalmas nyilvánosságot kapott történeti kérdések nemcsak Németországban nem jutottak nyugvópontra, hanem a német–lengyel, német–cseh viszonyban is feszültségeket okoznak időről időre.

Magyarországi németek kitelepítése 1946-ban

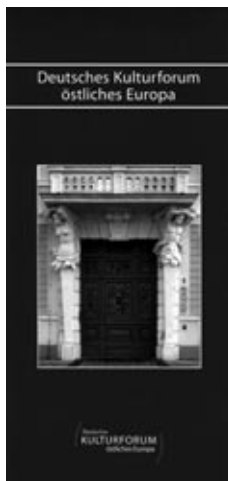
Minderről s mindezen jelenségek háttéréről, okairól már Potsdamban beszélgettünk Dr. Hanna Nogossek igazgatóasszonnyal, a Deutsches Kulturforum östliches Europa (Kelet-európai Német Kulturális Fórum) (<http://www.kulturforum-ome.de>) vezetőjével és munkatársaival. A liberális és baloldali, illetve a kereszténydemokrata, keresztényszocialista és jobboldali német értelmiség nagyjából két táborra oszlik az elüldözött kelet- és közép-európai németek történetének megítélésében. Előbbi a rengeteg áldozat, szenvedés ellenére sem tartja megengedhetőnek, hogy a németek elűzését a hitleri fasizmus által Lengyelországban, Ukrajnában, a Szovjetunióban, Csehszlovákiában és szerte egész Kelet-Európában elkövetett kegyetlenségek előzményei nélkül a többi üldözött népcsoporttal, a többi etnikai tisztogatással egyformán ítéljék meg. A másik tábor viszont, a 60-70 százalékban asszonyokból, gyermekekből és idősekből verbuválódott német elüldözöttek kollektív bűnösségét kétségbe vonva a kelet-poroszországi, pomerániai, sziléziai, Szudéta-vidéki stb. németellenes

etnikai tisztogatásokat a többi népcsoporthoz mérhető szenvedéstörténetnek tekinti, s követeli, hogy az elüldözött németeknek legyen saját vagy más elüldözött népekkel közös németországi múzeumuk.

Wolfgang Rackebrandt szakreferens és Dr. Hanna Nogossek igazgató

Az *Európai Utas* és az MTA Kisebbségkutató Intézete a Fórummal közösen olyan konferencia és kiállítás előkészítésének tervében állapodott meg, amely a Kárpát-medence hagyományosan németek által lakott régióiban továbbélő kulturális, gazdasági hagyományok

A potsdami Deutsches Kulturforum östliches Europa kiadványai

interetnikus vonatkozásait, továbbélését tárja fel és mutatja be az érintett régiók kutatóinak, múzeumainak bevonásával. Ha minden jól alakul, decemberben egy kész koncepció alapján elkezdődhetnek a 2008-ra tervezett rendezvény és kiállítás munkálatai.

Együttműködési megállapodás

Az *Európai Utas Alapítvány Közép-európai Kulturális Intézete* (Magyarország, Budapest) és a *Deutsches Kulturforum östliches Europa* (Németország, Potsdam) tekintettel a közös törekvésekre együttműködési megállapodást köt, amelynek célja:

- az európai uniós értékek és célok együttes képviselése
- saját szakmai területeken szerzett tapasztalatok megosztása
- közös rendezvények, konferenciák szervezése, szakmai bemutatók rendezése
- bemutatók előkészítése Budapesten a *Deutsches Kulturforum östliches Europa* intézete számára (2006 decembere)
- *Európára várva. Találkozások a Duna mentén* című fotókiállítás megszervezése Budapesten (2007 február)

A fenti közös célokban a megállapodást kötő felek egyetértének, és ezt aláírásukkal is megerősítik.

Budapest, 2006. szeptember 29.

Péter Módos
Európai Utas Alapítvány

EURÓPAI UTAS ALAPÍTVÁNY
1062 Budapest, Bajza u. 18.

Dr. Hanna Nogossek
Deutsches Kulturforum
östliches Europa

Deutsches Kulturforum östliches Europa
Am Neuen Markt 1
13467 Potsdam
KULTURFORUM
östliches Europa
Tel. 0331 200 98-0
Fax 0331 200 98-50
info@kulturforum-eme.eu

Kooperationsvereinbarung

Das Mittelenergische Kulturvisite der Stiftung Europäischer Zentren (Ungarn, Budapest) und das Deutsche Kulturforum östliches Europa (Deutschland, Potsdam) treffen im Hinblick auf ihre gemeinsamen Bestrebungen eine Kooperationsvereinbarung, die folgende Ziele verfolgt:

- gemeinsame Vertretung der europäischen Werte und Ziele
- Austausch der auf den jeweiligen eigenen Gebieten gesammelten Erfahrungen
- Vorbereitung und Durchführung gemeinsamer Veranstaltungen, Tagungen und themenspezifischer Präsentationen
- Präsentationsmöglichkeiten für das Deutsche Kulturforum östliches Europa in Budapest (Dezember 2006)
- Präsentation der Fotoausstellung *Warten auf Europa. Begegnungen an der Donau* in Budapest (Februar 2007)

Die beiden Partner, die diese Vereinbarung treffen, sind sich über die oben genannten gemeinsamen Ziele einig, was sie durch ihre Unterschriften bestätigen.

Budapest, am 29. September 2006

Péter Módos
Stiftung Europäischer Zentren

EURÓPAI UTAS ALAPÍTVÁNY
1062 Budapest, Bajza u. 18.

Dr. Hanna Nogossek
Deutsches Kulturforum
östliches Europa

Deutsches Kulturforum östliches Europa
Am Neuen Markt 1
13467 Potsdam
KULTURFORUM
östliches Europa
Tel. 0331 200 98-0
Fax 0331 200 98-50
info@kulturforum-eme.eu

Együttműködési megállapodás

„A világtörténelemmel nem érdemes tartósan haragban élnünk”

A tanévre készülve sikerült néhány régi könyvet elolvasnom, köztük R. J. W. Evansnak immár 15 éve megjelent művét (*The Making of the Habsburg Monarchy, 1550–1700*). Az adatokban, szellemes interpretációkban gazdag munka a közép-európai nemzetek történelmére kezdettől fogva jellemző párhuzamok, analógiák invenciózus elemzésével annak is kedvet csinál az itteni nemzeti kultúrák megismeréséhez, aki pedig úgy gondolta, hogy errefelé oroszlanok szaladgálnak a nemzeti ugarokon, és bivalyok dagonyáznak egymás hős véréből pirosult történeti pocsolyákban.

A nemzeti sérelmekre alapozott magyar történelem-szemlélet meddőségére utalva Kosáry Domokos mondta egyszer: a világtörténelemmel nem érdemes tartósan haragban élnünk. A kétsébséges Európa rémképének valóra válását látva mintha megint ilyen görcsöktől rándulna össze lengyel, magyar, cseh és szlovák meg az igyekvő Balkán megannyi nemzeti társadalma. Halb-Asien, ahogy a múlt századi német utazók becézték köztes régiókat! Mintha mi is ettől, a lemaradás forogatókönyveitől tartva keresnénk pótszereket, pótmegoldásokat. ■